



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 מרץ 2024

ע"מ 7719-05-22 פעמוני שיר בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן

לפני כב' השופטת ירדנה סרוסי

מערערות

פעמוני שיר בע"מ
פנינת רימונים בע"מ
רשת הפנינה ס.מ.ו בע"מ
מ. טל מעונות בע"מ
פנינת אזר בע"מ
צליל ברמה בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד עמית חדד, סוזאנה יעקבי

נגד

משיב

מנהל מס ערך מוסף גוש דן
ע"י ב"כ עו"ד ניר וילנר
פמת"א (אזרחי)

החלטה

בפניי בקשה מטעם המשיבים בערעורים שבכותרת (והמבקשים בבקשה זו, להלן: "המשיבים") להורות למערערות (והמשיבות בבקשה זו, להלן: "המערערות") להפקיד ערובה מספקת להבטחת תשלום הוצאות המשיבים, אם הערעור יידחה (להלן: "הבקשה").

רקע וטענות הצדדים בתמצית

1. המערערות הן חברות בע"מ. המערערות הגישו במהלך חודש מאי 2022 ערעורים על שומות שהוציאו להן המשיבים לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. ההליכים בערעורים אוחדו ומאז ועד היום, במסגרת ההליך המאוחד, הגישו המשיבים כתבי תשובה והתקיים דיון קדם משפט. כמו כן, המערערות הגישו את ראיותיהן ודיוני הוכחות נקבעו לחודש מאי 2024.
2. ביום 20.2.2024, כחודש וחצי טרם מועד הגשת ראיות המשיבים (שנקבע לתאריך 1.4.2024) וכחודשיים וחצי טרם מועדי דיוני ההוכחות (שנקבעו לתאריכים 2.5.2024 ו-5.5.2024), הגישו המשיבים את הבקשה דנן, בה הם עותרים לחיוב המערערות בהפקדת ערובה להבטחת הוצאותיהם.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 מרץ 2024

ע"מ 7719-05-22 פעמוני שיר בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן

3. לטענת המשיבים, הכלל הוא כי על חברה בע"מ להפקיד ערובה, אלא אם הוכיחה כי סיכויי תביעתה טובים מאוד או כי יהיה ביכולתה לשאת בהוצאות המשפט.

לפי הנתונים המצויים ברשות המשיבים אין בבעלות המערערות נכסים. כמו כן, לפי דברי נציגי המערערות עצמן בתצהירי העדות הראשית שהגישו, לא יהיה באפשרות המשיבים לגבות את סכומי המס השנויים במחלוקת, ולאור כך אף נראה שלא ניתן יהיה לגבות מהמערערות את הוצאות המשפט. לפיכך, אם יידחו הערעורים, יש חשש גבוה שלא יהיה ניתן לגבות מהמערערות את הוצאות המשפט שיחויבו בהן.

כמו כן, סיכויי הערעורים אינם גבוהים. כפי שפורט בכתבי התשובה מטעם המשיבים, שאלה זהה נדונה והוכרעה בשני פסקי דין שניתנו על ידי מותבים שונים (ע"מ (מחוזי חיפה) 58418-12-16 ה.ק.ש השקעות 2013 בע"מ נ' מנהל מע"מ חיפה (13.9.2018); ו- ע"מ (מחוזי ת"א) 52449-03-17 פנינת המעונות בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן (3.7.2020). ערעור על פסק הדין נדחה בהמלצת בית המשפט העליון בגדרי ע"א 6331/20 פנינת המעונות בע"מ נ' מנהל מע"מ גוש דן (7.4.2022)).

באשר לגובה הערובה, יש מקום לחייב את המערערות בערובה ראויה והולמת.

4. המערערות מתנגדות לבקשה. לטענתן, הבקשה הוגשה בשיהוי כבד, כשנתיים לאחר פתיחת ההליך, וזאת ללא כל הסבר מדוע נמנע המשיב מהגשת הבקשה במועד מוקדם יותר. המשיבים נסמכו על אמירות של נציגי המערערות בתצהירי העדות הראשית, אולם דברי הנציגים אינם מחדשים דבר, שכן טענות אלו פורטו כבר במסגרת כתבי הערעור שהוגשו בחודש מאי 2022.

כמו כן, סיכויי הערעורים הם גבוהים באופן השומט את הקרקע תחת הבקשה.

נוסף על כך, המערערות יוכלו לעמוד בתשלום הוצאות המשיבים, אם יזכו בדין.

אם לא תופקד הערובה יש למחוק את הערעורים, ולא לדחותם.

דיון והכרעה

5. סעיף 353א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "החוק") קובע כך:

"הוגשה לבית משפט תביעה על ידי חברה או חברת חוץ, אשר אחריות בעלי המניות בה מוגבלת, רשאי בית המשפט, לבקשת הנתבע, להורות כי החברה תיתן ערובה מספקת לתשלום הוצאות הנתבע אם זכה בדין, ורשאי הוא לעכב את



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 מרץ 2024

ע"מ 7719-05-22 פעמוני שיר בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן

ההליכים עד שתינתן הערובה, אלא אם כן סבר כי נסיבות העניין אינן מצדיקות את חיוב החברה או חברת החוץ בערובה או אם החברה הוכיחה כי יש ביכולתה לשלם את הוצאות הנתבע אם יזכה בדיון".

6. בהלכה נקבע כי סעיף 353א לחוק מקים חזקה לפיה, יש מקום לחייב חברה בע"מ במתן ערובה לתשלום ההוצאות אלא אם כן תבוא היא ותטעים מדוע אין לחייבה בהעמדת ערובה, תוך סתירת החזקה העומדת לחובתה (רע"א 10376/07 ל.ג הנדסה ממוחשבת בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ (11.2.2009) (להלן: "עניין הנדסה ממוחשבת"); רע"א 1747/09 למיט יבוא ויצוא בע"מ נ' מדינת ישראל-אגף המכס והמע"מ (23.3.2009)).

כלומר, הכלל הוא שחברה בע"מ חייבת בהפקדת ערובה, והחריג הוא מתן הפטור מהפקדת ערובה (רע"א 211/19 דרור ניהול מלונות בע"מ נ' מסכת אילת בע"מ, פס" 7 (30.4.2019)).

7. במסגרת רע"א 5013/15 ג'ורדאל בע"מ נ' מנהל מע"מ באר שבע (27.12.2015) קבע כבי השופט סולברג, כי אין מניעה עקרונית להחיל את סעיף 353א לחוק גם על ערעורי מס, וכי יש טעם והיגיון רב בכך (שם, פס" 13; כן ראו ע"א 6315/18 חב' ג'י אם בניה בע"מ נ' מנהל מע"מ לוד, פס" 9 (7.10.2018) (להלן: "עניין ג'י אם בניה"); רע"א 1970/18 מיכאל ביטוח עבודות בניה בע"מ נ' מנהל מע"מ (19.3.2019); רע"א 7687/18 מנהל מע"מ לוד נ' מרעב חסן בנייה וסחר בע"מ (15.7.2020) (להלן: "עניין מרעב חסן"); ע"א 477/19 חברת ג'י בי אם בניה בע"מ נ' מנהל מע"מ לוד (2.2.2021), תוך אזכור בהסכמה של החלטתי בעניין ע"מ (מחוזי ת"א) 74866-11-20 יקב ערק גת בע"מ נ' מנהל מע"מ (6.1.2021)).

8. ואכן, בתי המשפט המחוזיים הורו על הפקדת ערובה בערעורי מס כאשר הנסיבות הצדיקו זאת (למשל, ע"מ (מחוזי ת"א) 33624-07-20 קבוצת מאייר ונכסים בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף (3.2.2021); ע"מ (מחוזי באר שבע) 45078-12-20 עמית בטחון בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף אשדוד (10.3.2022); ת"א (מחוזי מרכז) 16210-03-21 י.ב. שיא משאבים בע"מ נ' אגף מס הכנסה מסוי ומקרקעין - רחובות (12.12.2021); ע"מ (מחוזי



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 מרץ 2024

ע"מ 7719-05-22 פעמוני שיר בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן

ירושלים) 21011-12-13 מנהל מע"מ רמלה נ' ארד יואב שירותים בע"מ (20.5.2021);
ע"מ (מחוזי מרכז) 30652-05-14 שובל נ' רשות המיסים בישראל (4.11.2019)).

9. לגופו של עניין, סעיף 353 לחוק קובע שתי חלופות אשר בהתקיימן לא יורה בית המשפט על הפקדת ערובה:

9.1. אם החברה התובעת הוכיחה כי יהיה לאל ידה לשלם את הוצאות הנתבע, אם יזכה בדין.

9.2. אם בית המשפט סבור כי "נסיבות העניין" אינן מצדיקות את חיוב החברה התובעת בהפקדת ערובה, אפילו אם שוכנע כי לא תוכל לשלם את הוצאות המשפט. בהקשר זה, נהוג לבחון את סיכויי הערעור – ככל שהם גבוהים יותר, כך תפחת ההצדקה בחיוב התובע בהפקדת ערובה. עם זאת, רק סיכויי ערעור גבוהים במיוחד יצדיקו פטור מהפקדת ערובה.

10. בענייננו, המערערות טענו בעלמא, ללא בדל ראיה או אסמכתא, כי ביכולתן לעמוד בהוצאות המשפט, אם ייפסקו. לא די בכך להרים את הנטל הרובץ עליהן להוכחת איתנות כלכלית. כאמור לעיל, נקודת המוצא היא חיוב חברה בע"מ בהפקדת ערובה, ועל המערערות היה לצרף לכל הפחות דפי חשבון בנק או דוחות המפרטים את מצבן הכלכלי (רע"א 9618/11 ארט יודאיקה בע"מ נ' ג. טלי עד שינוע בע"מ, פס" 6 (29.12.2011)).

11. כמו כן, לא מצאתי כי סיכויי הערעורים גבוהים באופן המצדיק פטור מהפקדת ערובה, ואף ההיפך הוא הנכון. סיכויי הערעורים אינם נראים מן המשופרים בשלב זה, לאור הפסיקות הקודמות בעניין. אומנם המערערות טוענות בסעיף 45 לתשובתן כי "קיים שוני מהותי בין פסקי הדין המוזכרים לעיל לבין המקרה שלפנינו הן במישור המשפטי והן במישור הראייתי" (ההדגשה במקור – י"ס), אולם מלבד טענה כללית, המערערות לא הסבירו מהו אותו שוני מהותי.

12. לפיכך, ככלל, המקרה דנן הוא מקרה ראוי לחיוב בהפקדת ערובה. מדובר בחברות בע"מ שלא הוכיחו את איתנותן הכלכלית וסיכויי תביעתן אינם "גבוהים במיוחד" (ואף נמוכים על פני הדברים, לאור פסקי הדין שניתנו במקרים דומים). במקרה הרגיל אפוא, היה מקום לחייב את המערערות בהפקדת ערובה מספקת.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 מרץ 2024

ע"מ 7719-05-22 פעמוני שיר בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן

13. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהשיהוי הרב שחל בהגשת הבקשה. אומנם, אין בשיהוי לבדו כדי להביא לדחיית הבקשה על הסף ואף לא לגופה, אך יש בו להוות שיקול משמעותי בשאלה מהו גובה הערובה הראוי.

14. כידוע, "אחת מהמטרות העיקריות של הכוח לחייב תובע – בין אם הוא בשר ודם ובין אם הוא תאגיד – בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות הנתבע היא למנוע תביעות סרק ולהבטיח תשלום הוצאותיו של הנתבע" (עניין הנדסה ממוחשבת, פס' 12, ההדגשה במקור – י"ס). בענייננו, לאור מועד הגשת הבקשה, אני סבורה כי התכליות האמורות מאבדות מתוקפן.

15. ראשית, כאמור, תכלית מרכזית בהפקדת ערובה היא בהבטחה של הוצאות הנתבע ש"נגרר" להליך, על מנת שלא יעמוד מול שוקת שבורה בסיום ההליך, על לא עוול בכפו. מטבע הדברים, הבטחת ההוצאות אמורה להיעשות טרם הוצאתן בפועל (עמדו על כך גם המשיבים עצמם בסעיף 7 לבקשה: "סעיף חוק זה... מחזק את הצורך להורות לחברות חסרות בסיס כלכלי... להבטיח מראש עמידתן בהוצאות הצד האחר לתובענה". ההדגשה שלי – י"ס).

שעה שבענייננו חלק נכבד מן ההוצאות כבר הוצאו, אף אם המשיבים צודקים בבקשה, הרי שהם עומדים כבר עתה מול אותה "שוקת שבורה". כל שנותר להבטיח לכאורה מבחינת המשיבים הוא את תשלום ההוצאות שעדיין לא הוצאו – עריכת תצהירי העדות הראשית, החקירות הנגדיות והסיכומים. ויובהר בהקשר זה, כי פועל יוצא ממועד הגשת הבקשה, כארבעים ימים בלבד טרם מועד הגשת תצהירי העדות הראשית מטעם המשיבים, הוא הכנת התצהירים על ידי המשיבים עוד קודם להפקדת הערובה. כך שלמעשה, גם הוצאות אלו הן הוצאות שיצאו טרם הפקדת הערובה.

16. שנית, ובדומה, גם התכלית של מניעת הליכי סרק מאבדת מתוקפה בענייננו. ההליך מתנהל משך שנתיים כמעט, לרבות הגשה והכרעה בבקשות ביניים שונות וניהול דיון קדם משפט לגופו של עניין. חלק נכבד מבזבוז המשאבים, אם יש כזה, כבר נעשה.

17. שלישית, חיובן של המערערות כעת בהפקדת ערובה באותו הסכום שהיה ראוי לחייבן בתחילת ההליך, משמעותו היא העמדתן בפני עובדה מוגמרת – חיוב בהפקדת סכום נכבד, שידן אולי אינה משגת או שהן אינן מעוניינות להפקיד, לאחר שכבר החלו לנהל את ההליך תוך הוצאת משאבים רבים בציפייה סבירה כי ההליך יתנהל כסדרו.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 מרץ 2024

ע"מ 7719-05-22 פעמוני שיר בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן

18. רביעית, השיהוי הכבד מלמד כשלעצמו על טיב ה"חשש" של המשיב בענייננו, בדומה לבחינת שיהוי במסגרת בקשה לסעדים זמניים (והשוו, למשל, רע"א 1864/13 אשכנזי נ' ש.נ. דרור אחזקות בע"מ, פס" 26 (10.4.2013)).

19. חמישית, המערערות כבר חויבו בהוצאות במסגרת ההליך המאוחד, ולא נטען כי הן לא שילמו את ההוצאות בהן חויבו. נקודת המוצא היא אפוא שהמערערות עומדות בתשלום ההוצאות שנפסקות לחובתן.

20. יפים לענייננו הדברים האמורים בגדרי רע"א 6353/12 אברהם נ' יגרמן, פס" 9 (16.1.2013) (שנאמרו ביחס לבקשה להפקדת ערובה בהסתמך על הוראת תקנה 519 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984):

"נסיבותיו של המקרה דנא מעוררת סוגיה נוספת. ככלל, וגם על-פי שורת ההיגיון, בקשה לפי התקנה תוגש על-ידי נתבע סמוך לאחר הגשת התביעה. זאת, כיוון שמטרתו להבטיח כיסוי הוצאותיו, וככל שיתקדם ההליך תגדלנה העלויות בהן יישא (ישיבות בבית משפט, הכנת תצהירים, איסוף ראיות וכו') ומבלי שתופקד אותה ערובה, אין מובטח החזר ההוצאות. כאשר לפנינו הליך שהגיע לשלב מתקדם, ויש להניח שבחלק הארי של ההוצאות כבר נשא הנתבע, הולכת ופוחתת ההצדקה לחייב את התובע במתן ערובה להוצאות, שכן בשלב זה לא יהיה באי הפקדת הערובה כדי לחסוך לנתבע את הוצאותיו. האפשרות למנוע מצב של הליך שווא שנוקט תובע נגד נתבע אשר נגרר שלא בטובתו להליך יקר, שבסיומו עשוי הוא למצוא את עצמו חסר יכולת להיפרע מן התובע, ממשית ומעשית יותר עת ניצבים אנו בתחילת הדרך, והתביעה מגלה על פניה, כי מדובר בהליך סרק שסיכוייו להתקבל נמוכים".

21. ראוי גם לציין כי המשיבים לא סיפקו כל נימוק לשיהוי שחל בהגשת הבקשה ונדמה שלא בכדי.

22. על זאת יש להוסיף כי את האיזון הראוי בין זכות הגישה לערכאות של המערערות לזכותו של המשיב להבטיח את תשלום הוצאותיו יש להגשים באמצעות קביעת גובה הערובה, שככלל, ייקבע במתינות בערעורי מס (עניין ג'י אם בניה, פס" 12; עניין מרעב חסן, פס" 15 לחוות דעתו של כב' השופט גרוסקופף).

23. לאור האמור, אני סבורה כי יש מקום לחייב את המערערות בהפקדת ערובה, תוך שקלול האמור לעיל באופן שיבוא לידי ביטוי בגובה הערובה.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 מרץ 2024

ע"מ 7719-05-22 פעמוני שיר בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף גוש דן

24. נותר אפוא לקבוע מהו גובה הערובה. במסגרת האיזון הנדרש ולאור האמור לעיל, אני מעמידה את גובה הערובה בה תחויב כל אחת מן המערערות על הצד הנמוך, בסך של 7,500 ש"ח. סכום זה משקף את השיהוי שחל בהגשת הבקשה מחד גיסא; ואת ההוצאות המעשיות העתידיות שעוד נותרו למשיבים וסיכויי הערעור שבשלב זה אינם נראים מן המשופרים, מאידך גיסא. סכום זה מהווה את האיזון הראוי בין זכות הגישה לערכאות של המערערות לזכותם של המשיבים להבטיח את תשלום הוצאותיהם, אם יידחו הערעורים נגדם.

25. המערערות יפקידו את הסכום האמור (במזומן או בערבות בנקאית צמודה לא מוגבלת בזמן) בקופת בית המשפט עד למועד הגשת ראיות המשיבים.

לא יופקד הסכום כאמור, יימחקו הערעורים ללא צורך בהחלטה נוספת.

בהקשר זה יש להזכיר למשיבים כי הסנקציה בגין אי-הפקדת ערובה היא מחיקת הערעור ולא דחייתו, וראוי כי המשיבים ידייקו בעניין זה.

לאור התוצאה אליה הגעתי, אין צו להוצאות.

תז"פ 1.4.2024.

ניתנה היום, כ"ה אדר א' תשפ"ד, 05 מרץ 2024, בהעדר הצדדים.

ירדנה סרוסי, שופטת